Algoritmi in podatkovne strukture 1

Visokošolski strokovni študij Računalništvo in informatika

Povezani seznami

Jurij Mihelič, UniLj, FRI

Kazalčne podatkovne strukture

- Primitivni tipi
  - Java: byte, short, int, long, float, double, boolean, char
  - ne delijo stanja

```
int a = 5;
int b = a;
b++;
System.out.println(a);
System.out.println(b);
```

- Referenčni tipi
  - Java: Integer, String, Data, ArrayList, polja (arrays), ...
  - delijo stanje

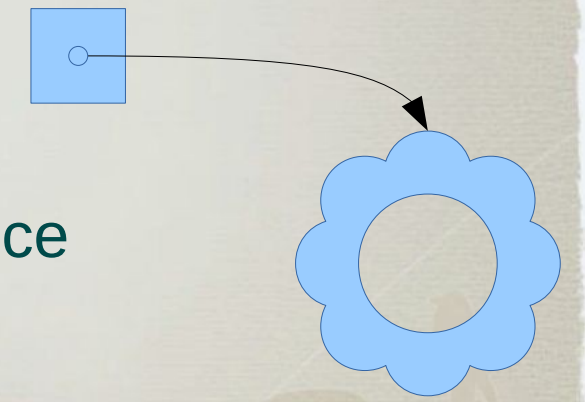
```
Date a = new Date();
Date b = a;
b.setYear(2042);
System.out.println(a);
System.out.println(b);
```

```
int[] a = {1, 2, 3};
int[] b = a;
b[1] = 42;
System.out.println(a[1]);
System.out.println(b[1]);
```

Kazalčne podatkovne strukture

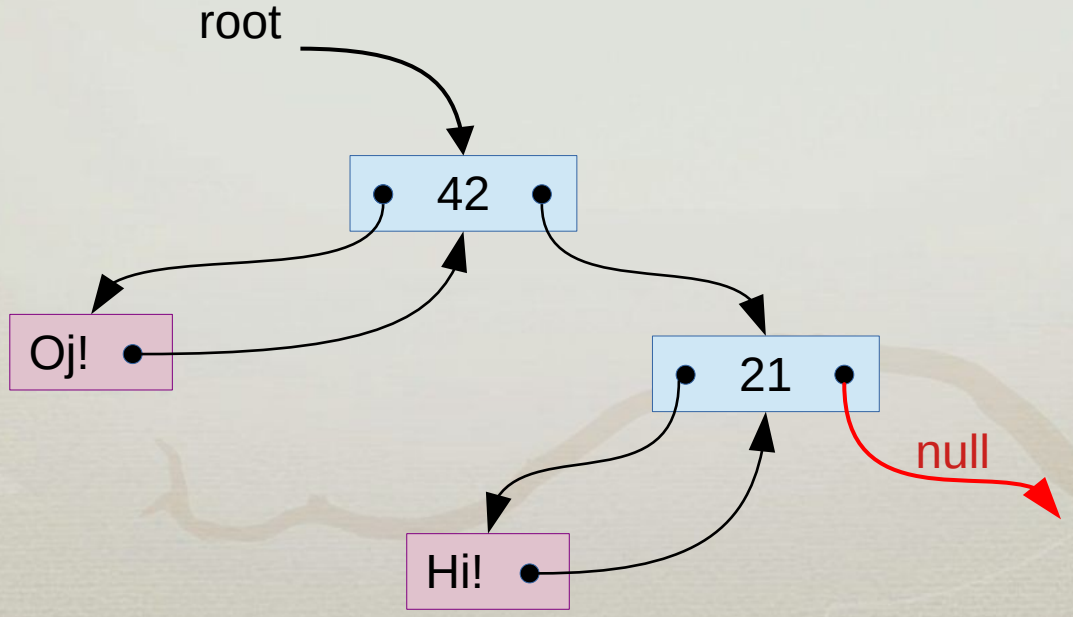
- Kazalec (pointer)
  - vrednost kazalca je pomnilniški **naslov**
    - pove, kje se objekt oz. vrednost nahaja
  - **dereferenciranje**
    - pridobitev objekta, na katerega kaže kazalec
  - računanje s kazalci (C, C++, ...)
    - računanje z naslov, zahteva previdnost
    - lahko uporabljamo tudi kazalce na kazalce

- Referenca (reference)
  - prijazni kazalci, avtomatsko dereferenciranje
  - računanje s kazalci ni možno (zelo omejeno)

Kazalčne podatkovne strukture

- Kazalčna podatkovna struktura
  - temelji na kazalcih ali referencah
  - **vozlišče** (node)
    - predstavlja podstrukturo
    - me seboj so podstrukture povezane s kazalci
  - dinamična podatkovna struktura

Enojno povezani seznam

- Vozlišče v EPS
  - vsebuje **element** in
  - **povezavo** na naslednika

```
// Java (referenca)
class Node {
    Object item;
    Node next;
}
```

```
// z referenco
class Node is
    item: Object
    next: Node

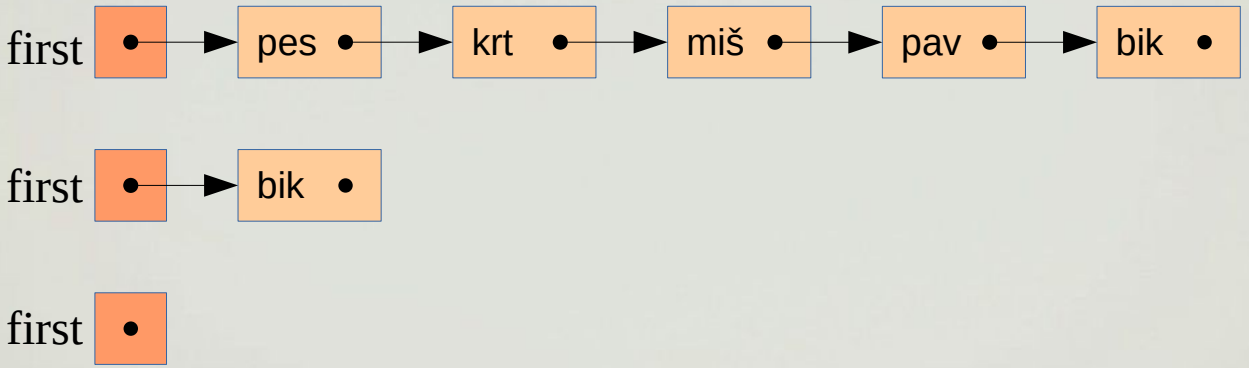
    init Node(item, next) is
        this.item = item
        this.next = next
    end
end
```

```
// C (kazalec)
struct Node {
    Object item;
    Node* next;
}
```

```
Rust (ovojni tipi)
struct Node<T> {
  item: T,
  next: Option<Box<Node<T>>>,
}
```

Enojno povezani seznam

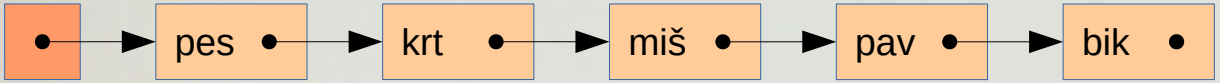
- Vozlišča vsebujejo povezavo v eno smer
  - na naslednji element
  - kateri je prvi in kateri je zadnji?

Enojno povezani seznam

- Ustvarjanje seznama
  - ustvarjanje vozlišč

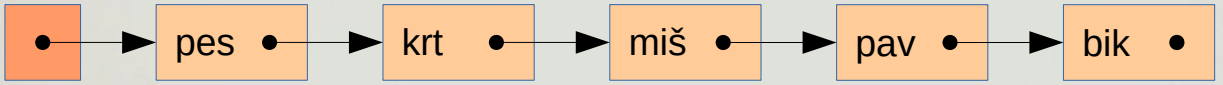
```
first = Node("bik", null);
first = Node("pav", first);
first = Node("miš", first);
first = Node("krt", first);
first = Node("pes", first);
```



```
first = Node("pes",
            Node("krt",
               Node("miš",
                  Node("pav",
                     Node("bik", null)
                  )
               )
            )
         )
```

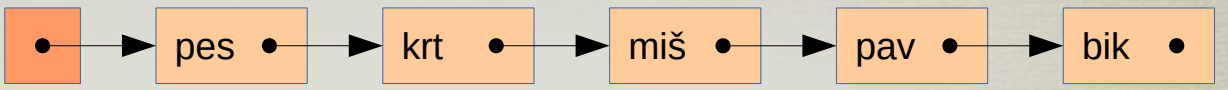
Enojno povezani seznam

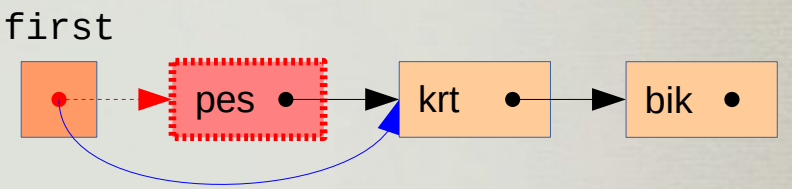
- Sprehodi po seznamu
  - prehod seznama
  - iskanje vozlišča po vrednosti
  - iskanje zadnjega vozlišča

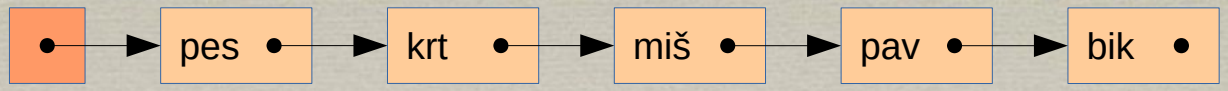

Enojno povezani seznam

- Odstranjevanje elementov
  - vseh
  - prvega
    - prazen seznam?
  - drugega
  - za podanim
  - zadnjega

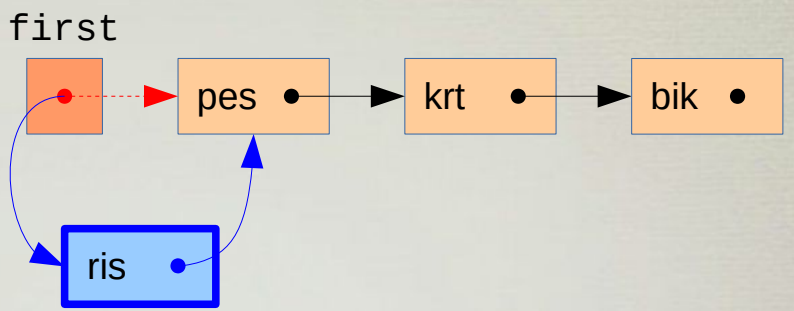

Enojno povezani seznam

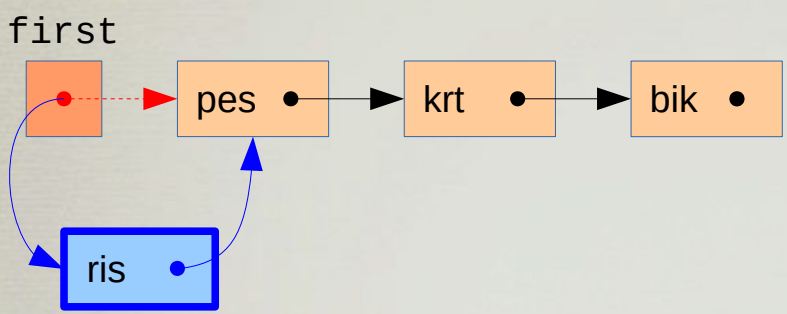
- Dodajanje elementov
  - pred prvim
  - za prvim
  - za podanim
  - pred podanim

Enojno povezani seznam

- EPS kot sklad

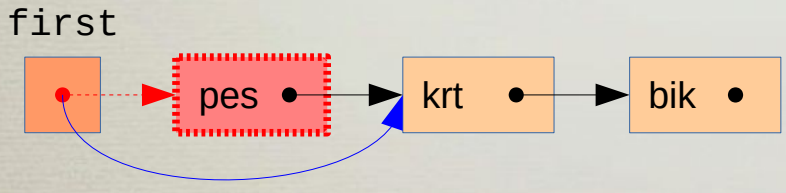
push("ris")


```
fun push(x) is
    first = Node(x, first)

fun pop() is
    if first == null then error
    x = first.item
    first = first.next
    return x
```

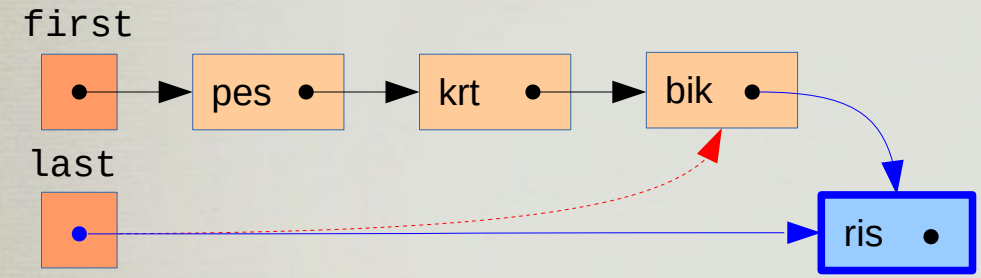
pop("ris")

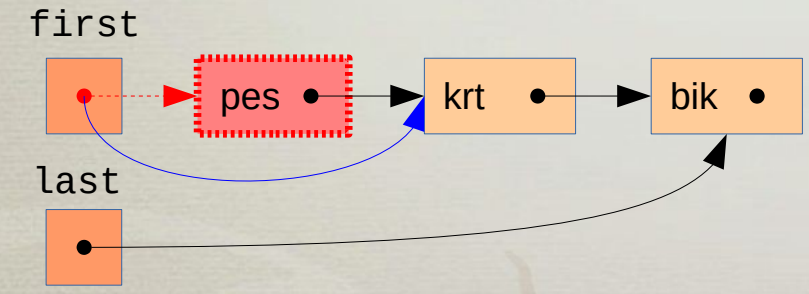
Enojno povezani seznam

- EPS kot vrsta
  - dodamo atribut `last`

`enqueue("ris")`

`dequeue()`


```
fun enqueue(x) is
    node = Node(x, null)
    if first == null then
        first = node
    else
        last.next = node
    last = node

fun dequeue() is
    if first == null then
        error
    x = first.item
    first = first.next
    if first == null then
        last = null
    return x
```

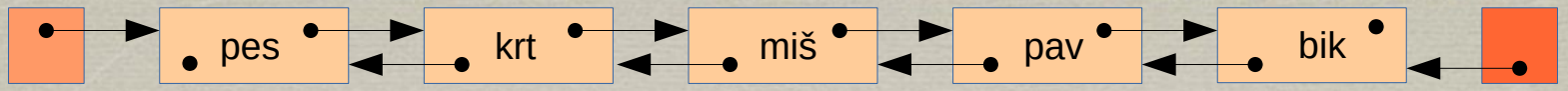
Dvojno povezani seznam

- Vsako vozlišče ima dve povezavi:
  - naprej oz. naslednji
  - nazaj oz. prejšnji


```
class Node is
    item: Object
    prev: Node
    next: Node

    init Node(item, prev, next) is
        this.item = item
        this.prev = prev
        this.next = next
    end
end
```


Dvojno povezani seznam

- Operacije
  - brisanje spredaj in zadaj

```
// Brisanje prvega
first = first.next
first.prev = null
```

```
// Brisanje zadnjega
last = last.prev
last.next = null
```

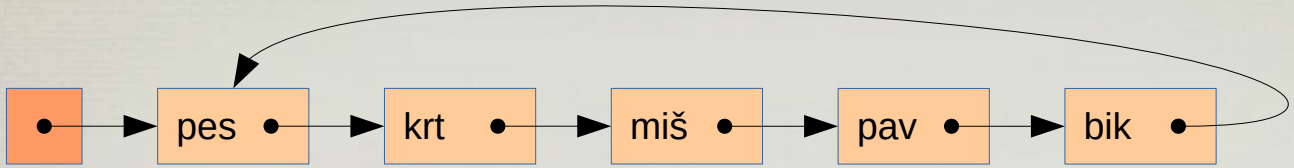
  - dodajanje spredaj in zadaj

```
// Dodajanje spredaj (n >= 1)
first = Node("noj", null, first)
first.next.prev = first
```

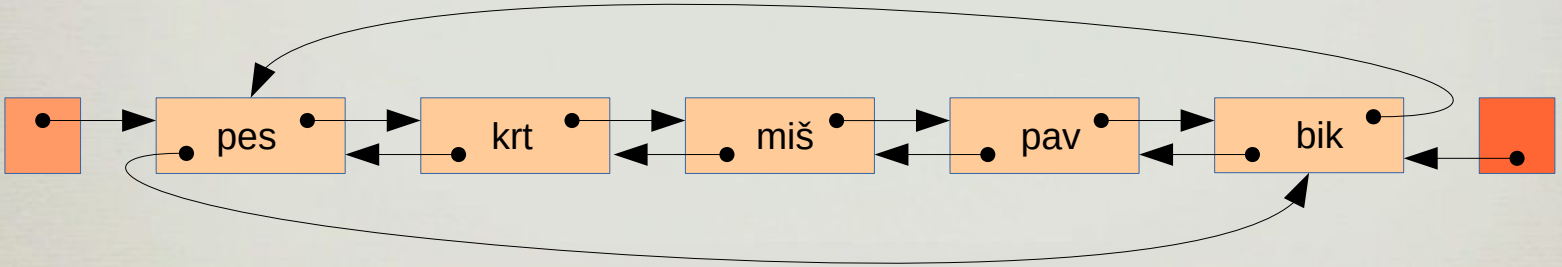
```
// Dodajanje zadaj
last = Node("noj", last, null)
last.prev.next = last
```

Ciklično povezani seznam

- Ciklični EPS

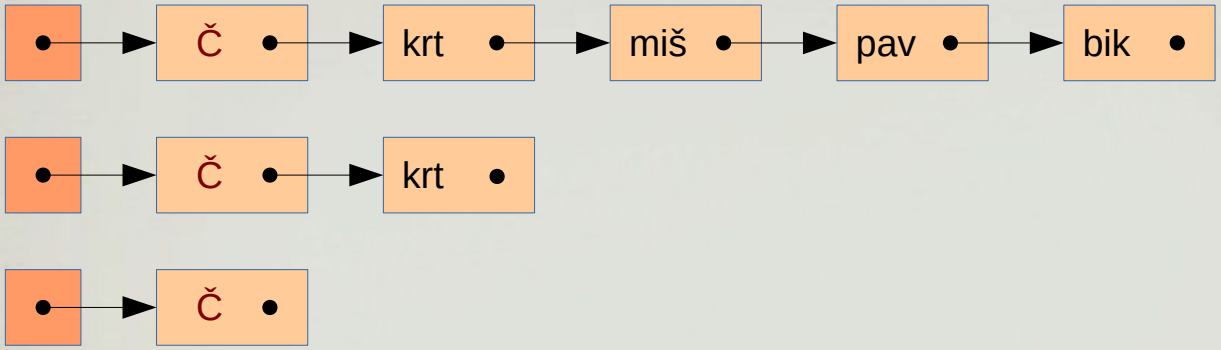

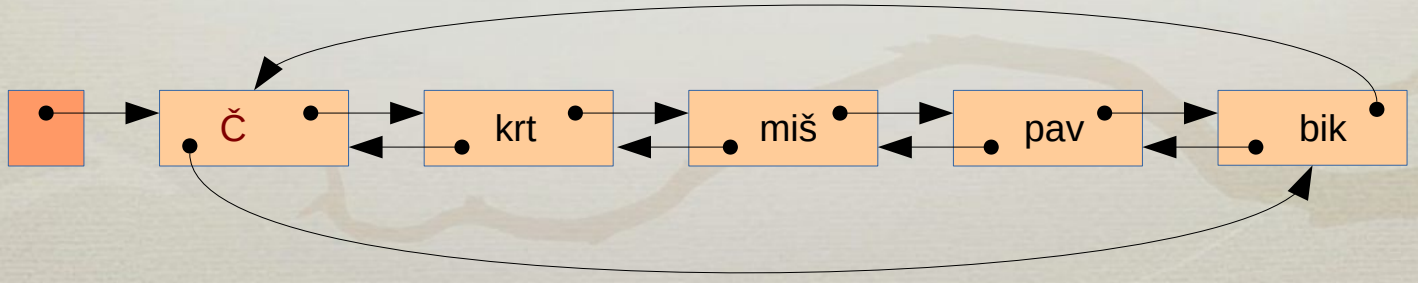
- Ciklični DPS

Povezani seznam s čuvajem

- Čuvaj (*sentinel*) *praznega seznama*
  - poseben element, ki je vedno prisoten

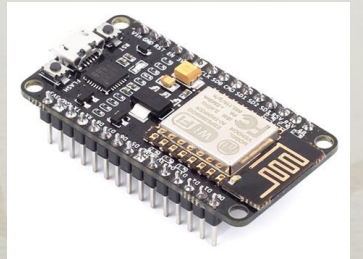

Povezani seznam v polju

- Motivacija
  - če je dinamična alokacija vozlišč težavna
    - prepočasna alokacija, 32/64 bitni kazalci so preveliki
    - izvajalno okolje ne podpira kopice
  - uporabimo statična polja
    - namesto *kazalcev* uporabljamo *indekse*
    - za hranjenje elementov, za hranjenje »kazalcev«
    - preprosto alokacijo implementiramo sami

Povezani seznam v polju

- Enojno povezani seznam
  - polje `next` vsebuje indekse naslednikov
  - polje `item` vsebuje elemente
  - atribut `first`

Povezani seznam v polju

- EPS: dodajanje in odvzemanje
  - operaciji `push(x)` in `pop()`

`first = 5`

	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
next		3		7		1	8	6	-1	
item		b		c		a	e	d	f	

```
fun push(x) is
    i = allocate()
    item[i] = x
    next[i] = first
    first = i
```

```
fun pop() is
    // check if empty
    x = item[first]
    i = first
    first = next[first]
    free(i)
    return x
```

Povezani seznam v polju

- EPS: alokacija in proste celice
  - atribut `free`
  - `allocate()`
  - `free(i)`

`first = 5`

	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
next	4	3	0	7	9	1	8	6	-1	-1
item		b		c		a	e	d	f	

`free = 2`

```
fun allocate() is
    if free == -1 then error
    i = free
    free = next[free]
    return i
```

```
fun init is
    first = -1
    free = 0
    for i = 0 to next.size-2 do
        next[i] = i+1
    next[next.size-1] = -1
```

```
fun free(i) is
    next[i] = free
    free = i
```

Persistenca

- Hranjenje zgodovine sprememb
  - enojno povezani seznam
  - operaciji `push(list, first)` in `pop(list)` vrneta nov seznam (oz. kazalec na prvi element seznama)

```
fun push(l, x) is
    return Node(x, l)

fun pop(l) is
    return l.next
```

Implicitne in eksplicitne PS

- Implicitna podatkovna struktura
  - porabi *zelo malo* dodatnega prostora poleg prostora za shranjene podatke
  - odnosi med elementi so shranjeni implicitno
    - z vrstnim redom elementov v pomnilniku
    - npr. zaporedje je podano z vrstnim redom v polju
- Eksplicitna podatkovna struktura
  - potrebuje dodatni prostor za hranjenje odnosov
  - odnosi med elementi so shranjeni eksplicitno
    - pogosta uporaba kazalcev
    - npr. zaporedje je podano z relacijo *naslednik* (kazalec)

Povzetek

operacija		EPS	DPS
enqueue(x)	sklad, vrsta, dvrsta	$O(1)$	$O(1)$
dequeue(), pop()	sklad, vrsta, dvrsta	$O(1)$	$O(1)$
enqueueFront(x), push(x)	sklad, vrsta, dvrsta	$O(1)$	$O(1)$
dequeueBack()	sklad, vrsta, dvrsta	$O(n)$	$O(1)$
get(i)	zaporedje	$O(n)$	$O(n)$
set(i, x)	zaporedje	$O(n)$	$O(n)$
find(x)	zaporedje	$O(n)$	$O(n)$
insert(i, x)	zaporedje	$O(n)$	$O(n)$
delete(i)	zaporedje	$O(n)$	$O(n)$
remove(x)	vreča, množica	$O(n)$	$O(n)$
add(x) – vreča	vreča, množica	$O(1)$	$O(1)$
addUnique(x) – množica	vreča, množica	$O(n)$	$O(n)$